

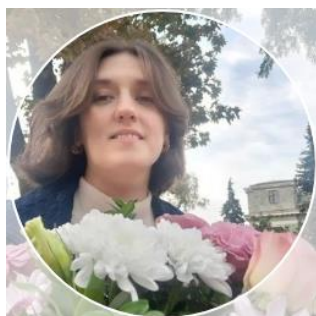
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Ризики підприємницької діяльності»

Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
Спеціальність	<u>076 Підприємництво та торгівля</u>
Освітня програма	<u>«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»</u>
Тривалість викладання	<u>7-й семестр (13 та 14 чверті)</u>
Кількість кредитів	<u>4 кредити ЄКТС (120 годин)</u>
Заняття:	<u>осінній семестр</u>
лекції:	<u>2 години на тиждень</u>
практичні заняття:	<u>2 години на тиждень</u>
Мова викладання	<u>українська</u>

Кафедра, що викладає Прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4870>

Викладач:

Романюк Наталя Миколаївна
к.е.н., доцент кафедри ПЕППУ

Персональна сторінка

<https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/romanyuk/romanyuk.php>

E-mail: Romaniuk.n.m@nmu.one

1. Анотація до курсу

Курс «Ризики підприємницької діяльності» входить до складу обов'язкових дисциплін спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» 07 галузі знань «Управління та адміністрування». Курс «Ризики підприємницької діяльності» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок з ідентифікації, оцінки та управління ризиками у підприємницькому середовищі. У межах курсу розглядаються сутність, класифікація та особливості підприємницьких ризиків, показники ризику та методи його оцінки, інструменти управління ризиками. Особлива увага приділяється аналізу інвестиційних ризиків, ризиків зовнішньоекономічної діяльності, а також оцінці загрози банкрутства суб'єктів господарювання. Студенти набувають умінь застосовувати методи аналізу й оцінки ризиків, прогнозувати їх наслідки та розробляти стратегії мінімізації негативних впливів.

Опанування дисципліни сприяє формуванню аналітичного мислення, розвитку здатності приймати обґрунтовані управлінські рішення в умовах невизначеності та ризику, забезпечуючи стійкість підприємницької діяльності.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування компетентностей щодо управління ризиками, застосовуючи оцінювання ефективності діяльності з метою забезпечення конкурентних переваг сучасного підприємства.

Завдання курсу:

1. Формування у студентів системного розуміння сутності, класифікації та особливостей прояву підприємницьких ризиків у сучасних умовах господарювання.
2. Оволодіння методами ідентифікації, кількісної та якісної оцінки ризиків для обґрунтування управлінських рішень у підприємницькій діяльності.
3. Розвиток навичок застосування інструментів управління ризиками, спрямованих на мінімізацію негативних наслідків і підвищення стійкості бізнесу.
4. Оцінка впливу інвестиційних ризиків на діяльність підприємства та прийняття оптимальних інвестиційних рішень в умовах невизначеності.
5. Аналіз ризиків зовнішньоекономічної діяльності та розробка заходів захисту підприємств від загроз.
6. Дослідження факторів ризику банкрутства суб'єкта господарювання.
7. Формування компетентностей щодо прийняття управлінських рішень у кризових ситуаціях, пов'язаних із ризиками втрати прибутковості, платоспроможності підприємства.

3. Результати навчання (дисциплінарні)

1. Знати основні види підприємницьких ризиків, їх характеристики та фактори виникнення.
2. Визначати зони ризиків. Вміти визначати рівень ризику за допомогою кількісних і якісних методів оцінки.
3. Характеризувати та обирати стратегії та інструменти мінімізації ризиків у підприємницькій діяльності.
4. Визначати основні види інвестиційних ризиків та методи їх аналізу й зниження.
5. Аналізувати чинники ризику в міжнародній торгівлі та методи їхнього регулювання.
6. Оцінювати ризики підприємства та прогнозувати ймовірність його банкрутства.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ

1 Підприємницькі ризики: сутність та класифікація

Сутність та зміст ризику, його функції

Класифікація ризиків

2 Показники ризику та методи його оцінки

Зони ризику залежно від величин збитків

Методи оцінки підприємницького ризику

Класифікація факторів, що впливають на рівень ризику

Основні шляхи та методи мінімізації ризику

3 Управління ризиками

Організація управління ризиками в процесі підприємницької діяльності

Стратегія управління ризиками.

Місце ризику в інвестуванні капіталу

4 Інвестиційні ризики

Сутність інвестиційних ризиків і їх класифікація

Регулювання ризику в довгостроковому інвестуванні

5 Ризики зовнішньоекономічної діяльності

Основні типи ризиків зовнішньоекономічної діяльності та їх вплив на фінансову стабільність компанії

Стратегії та інструменти мінімізації валютних ризиків у зовнішньоекономічній діяльності

Політичні та правові ризики та заходи їх зменшення

6 Ризик банкрутства господарюючого суб'єкта

Поняття банкрутства та його правове забезпечення

Система заходів запобігання банкрутству

Антикризове управління підприємницькою діяльністю

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1 Підприємницькі ризики: сутність та класифікація

Обговорення основних ризиків підприємницької діяльності. Завдання з визначення та класифікації ризиків.

2 Показники ризику та методи його оцінки

Обговорення специфіки різних методів оцінки ризиків. Розв'язання завдань за темою. Кейс «Оцінка ризиків підприємницької діяльності»

3 Управління ризиками

Тести, спрямовані на визначення схильності до ризику. Кейс «Стратегія управління ризиками»

4 Інвестиційні ризики

Розв'язання задач за темою.

5 Ризики зовнішньоекономічної діяльності

Аналіз ризиків зовнішньоекономічної угоди та розробка шляхів їх мінімізації.

6 Ризик банкрутства господарюючого суб'єкта

Розробка та обговорення заходів запобігання банкрутству суб'єкту господарювання в умовах ризику.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На навчальних заняттях студенти повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one); перевірений доступ до платформи Moodle; програм Microsoft Office 365 (Teams, Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни **на підставі поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного контролю, виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів.

Теоретична частина (лекції) оцінюється за результатами здачі двох контрольних робіт, які містить по два відкриті питання. Кожне з них оцінюється на 10 балів за умови надання вичерпної відповіді. Загалом за дві контрольні роботи отримується **максимум 40 балів** (по 20 балів за кожну контрольну роботу), тобто 40% від оцінки за дисципліну.

Практична частина Складається з чотирьох робіт. Перша – оцінка ризиків підприємницької діяльності. Своєчасна здача індивідуального завдання дозволить отримати 20 балів. Друга робота – розробка стратегії управління ризиками. Своєчасна здача завдання дозволить отримати 20 балів. Третя робота – розв'язання двох задач за темою інвестиційні ризики (правильне розв'язання задач з поетапним поясненням та висновками оцінюється в 10 балів). Своєчасна здача завдання дозволить отримати 20 балів. Четверта робота – аналіз ризиків зовнішньоекономічної угоди та розробка шляхів їх мінімізації. Своєчасне виконання дозволяє отримати 20 балів.

В цілому за виконання завдань можна отримати **максимум 60 балів**, тобто 60% від оцінки за дисципліну. Отримані бали за теоретичну частину та практичні роботи додаються і формують підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати **100 балів**.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
40	60	100

У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумковий контроль (іспит)**.

Іспит проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає запитання з теоретичної та практичної частини курсу. Білет складається з 2 теоретичних запитань відкритого типу, правильна відповідь на які оцінюється в 30 балів (разом 60 балів) та 1 завдання із практичної частини, що оцінюється максимум на 40 балів за умови правильно розв'язання з послідовним поясненням

Отримані бали за теоретичну та практичну частини додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковим контролем (заліком) здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Якщо робота виконується у дистанційному режимі, то видача номеру білету проходить через систему MS Teams у зазначеній викладачем групі спілкування. В такому режимі виконана робота надсилається у групу через систему MS Teams впродовж встановленого викладачем часу.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи.

У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться підсумкове оцінювання під час сесії – екзаменаційний тест. Максимальна кількість балів при підсумковому оцінюванні: 100.

<i>Рівень, рейтингова шкала</i>	<i>Теоретична підготовка</i>	<i>Практичні уміння і навички</i>
Високий, 100-90, відмінно	Студент має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести закони, теореми, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.	Студент самостійно розв'язує типові задачі різними способами, стандартні, комбіновані й нестандартні завдання, здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних та індивідуальних робіт студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Вище середнього, середній	Студент знає і може самостійно сформулювати основні теоретичні положення, принципи та пов'язати їх з	Студент самостійно розв'язує типові (або за визначеним алгоритмом)

89-74 дуже добре, добре	реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	завдання, володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій та перетворень, може самостійно сформулювати типову задачу за її словесним описом, скласти типову схему та обрати раціональний метод розв'язання, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату.
Достатній, 73-60, задовільно, посередньо	Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії, знає істотні ознаки (засади) основних теоретичних положень та їх відмінність, може записати окремі термінологічні дефініції теоретичного положення за словесним формулюванням і навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може.	Студент може розв'язати найпростіші типові завдання за зразком, виявляє здатність виконувати основні елементарні аналізи, але не спроможний самостійно сформулювати задачу за словесним описом і визначити метод її розв'язання.
Низький, 59-0, незадовільно	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про теоретичні положення. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії.	Студент знає умовні позначення та вміє розрізняти основні величини, вміє розв'язувати завдання лише на відтворення основних формул, здійснювати найпростіші математичні дії.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" <https://cutt.ly/IBesJEc>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

8 Рекомендовані джерела інформації

1 Економічні ризики: методи вимірювання та управління: Навчальний посібник / Скопенко Н.С., Федулова І.В., Мазник Л.В., Кириченко О.М., Удворгелі Л.І.; за заг. ред. Скопенко Н.С. К.: НУХТ, 2021. 344 с. ULR: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ad3cf033-6858-4e2f-b001-85f9b3dc0d8f/content>

2. Стешенко О. Д. Ризикологія: Навч. посібник. – Харків: УкрДУЗТ, 2019. – 180 с. ULR:

<http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/2224/1/Навчальний%20посібник.pdf>

3. Ризик менеджмент: конспект лекцій для студентів спеціальності 073 "Менеджмент" першого бакалаврського рівня / Г. В. Демченко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 74 с. ULR: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25441/1/2021-Демченко%20Г%20В.pdf>

4 Управління ризиками: навчальний наочний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» / М. О. Кравченко, К. О. Бояринова, К. О. Копішинська ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 18 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 432 с. ULR: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/43528>

5. Романюк Н.М. Класифікація факторів ризику, які впливають на результати господарювання бізнес-структур. Економічний простір. 2022. № 181. С. 132-137 ULR: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/issue/view/78>

6. Вагонова О.Г, Романюк Н.М., Шаповал В.А., Терехов Є.В. Трансформація бізнесу через управління змінами та ресурсами в контексті сталого розвитку з мінімізацією ризиків АГРОСВІТ. № 19. 2024 ULR: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/4692>

7. Бугріменко Р.М., Смірнова П.В. Ризикологія: навч. посіб. Харків: ТОВ «Видавництво «Форт», 2022. 148 с. ULR: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/32077/1/NP_Ryzykolohiya_22.pdf

8 ДСТУ ІЕС/ISO 31010:2013 (ІЕС/ISO 31010:2009,ІДТ) Національний стандарт України. Керування ризиком. Методи загального оцінювання ризик ULR.: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/iso_31010.pdf